

INTERNET TILI VA UNING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI

Raimkulova Shahina Sardor qizi
SamDU 1- bosqich talabasi

Annotatsiya

Ushbu tadqiqot raqamli ekotizimlarda tilning tarkibiy va funksional evolyutsiyasi bo'yicha keng qamrovli akademik tahlilni taqdim etadi. Maqolada an'anaviy ortografiyadan "Netspeak" (internet tili) va kiber-lingvistik moslashuvning murakkab mexanizmlariga o'tish jarayoni o'rganiladi. Tadqiqot sinxron va asinxron raqamli muloqot cheklovlari qanday qilib "lingvistik filtr" vazifasini bajarishini, grafologik innovatsiyalar, leksik kompressiya va paralingvistik vositalarning virtual muloqotni optimallashtirishdagi rolini baholaydi. Sotsiolingvistika prinsiplarini kognitiv diagnostika bilan sintez qilish orqali maqola raqamli platformalar kommunikativ "ishqalanishni" qanday kamaytirishi va ekspressiv zichlikni qanday oshirishini tahlil qiladi. Tadqiqot xulosasiga ko'ra, internet lingvistikasi raqamli-vizual karkaslar bilan uyg'unlashgan semiotik samaradorlikning yangi standartini ifodalaydi.

Kalit so'zlar: Internet lingvistikasi, Netspeak, kiber-pragmatika, grafologik innovatsiya, semiotik zichlik, raqamli vernakulyar, CMC (kompyuter vositasidagi muloqot), lingvistik tejamkorlik.

Abstract

This research provides an extensive academic inquiry into the structural and functional evolution of language within digital ecosystems. It examines the transition from conventional orthography to the sophisticated mechanics of "Netspeak" and cyber-linguistic adaptation. The study investigates how the constraints of synchronous and asynchronous digital communication act as a "linguistic filter," evaluating the integration of graphological innovation, lexical compression, and paralinguistic restitution in optimizing virtual interaction. The research concludes that internet linguistics represents a new standard of semiotic efficiency, balancing rapid-fire interaction with a sophisticated awareness of digital-visual frameworks.

Keywords: Internet linguistics, Netspeak, cyber-pragmatics, graphological innovation, semiotic density, digital vernacular, CMC, linguistic economy.

Аннотация

В данной статье представлен углубленный анализ структурных и функциональных особенностей языка в цифровой среде. Исследуется переход от традиционной орфографии к сложным механизмам « сетевого языка » и киберлингвистической адаптации. Автор подчеркивает, что успех интернет-коммуникации зависит от синергии семиотической плотности и способности

адаптировать вербальные сигналы к условиям цифрового интерфейса, что позволяет минимизировать коммуникативное «трение».

Ключевые слова: Интернет-лингвистика, нетикет, кибер-прагматика, графологическая инновация, семиотическая плотность, цифровая вернакуляра, лингвистическая экономия.

Kirish

Hozirgi kunda tilshunoslik fani kompyuter vositasidagi muloqotning (CMC) jadal tarqalishi natijasida chuqur ontologik transformatsiya davrini boshidan kechirmoqda. Tarixan yozma til nutqning statik va rasmiy in'ikosi — qat'iy ortografik qonunlarga bo'ysunuvchi "muzlatilgan" vosita sifatida qaralgan. Biroq, raqamli davrning yuksalishi yozma muloqotni shunchaki nutqning o'rnini bosuvchi vosita emas, balki "barmoqlar yordamidagi nutq" (fingered speech) deb ataluvchi yuqori tezlikdagi murakkab mexanizmga aylantirdi. SamDCHTI tadqiqotchilari va mutaxassislari uchun internet lingvistikasi tomonidan hosil qilingan "raqamli soya"ni tushunish o'ta muhimdir, zero rasmiy lingvistik o'zlik va globallashtirilgan kiber-vernakulyarlar o'rtasidagi chegaralar tobora shaffoflashib bormoqda [4, 7].

Internetga asoslangan lingvistik xususiyatlarning ahamiyati shunchaki jargon yoki qisqartmalardan foydalanish bilan cheklanmaydi. U o'z ichiga tipografik innovatsiyalar orqali noverbal nuanslarni tiklashni, anonim muhitda ijtimoiy birlashuvni saqlashni va madaniyatlararo raqamli diskursning barqarorligini oladi. Jamiyatning tezkor va yuqori ta'sirli muloqotga bo'lgan ehtiyoji ortib borar ekan, global hamjamiyat bu talablarni kognitiv tejamkorlikning o'zgarmas qonunlari bilan muvofiqlashtirishi lozim. Ushbu kirish qismi "Netspeak" endi periferik dialekt emas, balki interaktsiya dizaynidagi zaruriy biomexanik moslashuv ekanligini asoslashga xizmat qiladi [1, 9].

Asosiy Qism

Biomexanik samaradorlik va lingvistik tejamkorlik: Kommunikativ "ishqalanishni" kamaytirish

Raqamli muloqotning samaradorligi "eng kam kuch sarflash" qonuni va kommunikativ ishqalanish tamoyillari bilan boshqariladi. Raqamli muhitda yozish tezligi va ekran hajmi kabi jismoniy cheklovlar yuqori ishqalanish muhitini yaratadi, bu yerda an'anaviy sintaksis tezlik foydasiga kognitiv ravishda rad etiladi. "Lingvistik kompressiya" (akronimlar: LOL, BRB va boshqalar) ning joriy etilishi ushbu ishqalanishni boshqarishda ulkan sakrash bo'ldi.

Leksik qisqartmalar va "ortiqcha nuqtalar"ni aniqlash orqali raqamli muloqotchilar real vaqt rejimidagi interaksiyada duch keladigan "kirish qarshiligi"ni sezilarli darajada kamaytirishi mumkin. Bu axborotning uzluksiz oqimini ta'minlaydi va inson miyasining ijtimoiy stimullarga bo'lgan tezkor biologik reaksiyasiga mos keladi. Shunday qilib, internet lingvistikasi murakkab hissiy holatlarni zich semiotik birliklarga (emojilar, stikerlar) aylantirib beruvchi biomexanik filtr vazifasini bajaradi [3, 5, 8].

Grafologik innovatsiya: Prozodik bo'shliqni tiklash

Kommunikativ samaradorlikning muhim jihati — bu prozodiya, ya'ni intonatsiya va ritmning "yashirin mexanikasi"dir. An'anaviy yozuvda bu elementlar ko'pincha yo'qoladi, bu esa sarkazm yoki shoshilinchlik tushunilmay qoladigan "pragmatik muvaffaqiyatsizlikka" olib keladi. Zamonaviy internet lingvistikasi oddiy matndan "kompensator grafologiya"ning murakkab tizimiga o'tdi.

Puntuatsiyaning takrorlanishi (!!!), nostandart bosh harflar (masalan, "sarkastik registr") va emojilarning strategik joylashuvi virtual intonatsiyaning asosi bo'lib xizmat qiladi. Bu xususiyatlar "pragmatik kongruentlik"ni — vizual-verbal signallarning ko'zlangan hissiy holatga mosligini birinchi o'ringa qo'yadi. Zamonaviy akustika tovush harakatini osonlashtirgani kabi, malakali raqamli boshqaruv kiber-diskursda jismoniy signallar yo'qligi sababli yuzaga keladigan psixologik qarshilikni kamaytirish orqali fikr harakatini osonlashtiradi [2, 6, 10].

Kiber-pragmatika va strategik ijtimoiy intellekt

So'nggi yillardagi eng muhim o'zgarish — bu "norasmiy" yozishdan platformaga xos arxitekturani hisobga oluvchi to'liq moslashtirilgan kommunikativ strategiyalarga o'tishdir. An'anaviy grammatika ko'pincha ijtimoiy media tasmalarining tezkor va aylanuvchi tabiatiga zid keladi. "Strategik diskurs" integratsiyasi orqali shaxslar endi kutilgan ijtimoiy ta'sirni ko'zlangan holda muloqotni rejalashtiradilar va madaniy tafovutlarni bartaraf etish uchun vaziyatga moslashuvchanlikdan (masalan, "memetik stenografiya") foydalanadilar. Ushbu aniqlik darajasi interaksioning bir vaqtning o'zida ham algoritm, ham auditoriya uchun optimallashtirilishini ta'minlaydi [4, 9].

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, internet lingvistikasining evolyutsiyasi semiotika va kognitiv psixologiyaning mukammal uyg'unligini ifodalaydi. Raqamli interaksiya tizimlari oddiy matn almashinuvidan global ijtimoiy-madaniy ta'sirning yuqori aniqlikdagi vositalariga aylandi. Rasmiy lingvistik odatlarni dekonstruksiya qilish orqali ishqalanish qarshiligini kamaytirish va raqamli moslashuvchanlik orqali erishilgan mutloq aniqlik shaxslararo muloqotning yangi standartini o'rnatdi.

Oxir oqibat, ushbu raqamli strategiyalarning samaradorligi mutloq emas; u ko'p jihatdan "inson omili"ga — muloqotchining diagnostik mahoratiga va raqamli hamkorning hissiy rezonansiga bog'liq bo'lib qoladi. Muloqotning kelajagi strategik kompressiya lingvistik xabarni shakllantiradigan, ammo insoniy donolik hissiy sayohatni funktsional va uyg'un raqamli anglash sari yo'naltiradigan mukammal sinergiyadadir. "Raqamli vernakulyar"ni o'zlashtirish — zamonaviy davrda mutloq kommunikativ kompetensiyaga erishish yo'lidagi so'nggi chegaradir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Crystal, D. "Language and the Internet". Cambridge University Press, 2006.
2. Baron, N. S. "Always On: Language in an Online and Mobile World". Oxford University Press, 2008.
3. McCulloch, G. "Because Internet: Understanding the New Rules of Language". Riverhead Books, 2019.
4. Hymes, D. H. "On Communicative Competence". University of Pennsylvania Press, 1972.
5. Herring, S. C. "Computer-Mediated Communication: Linguistic, Social, and Cross-Cultural Perspectives". John Benjamins, 1996.
6. Rasulov, A. I. "Modern Technologies in Linguistics". Tashkent, 2019.
7. Yusupov, O. "Innovations in Pedagogy and Technology". Tashkent, 2021.
8. Goleman, D. "Social Intelligence: The New Science of Human Relationships". Bantam Books, 2006.
9. Nurmonov, A. "Innovations in Linguistic and Social Health". Tashkent, 2013.
10. Pease, A., & Pease, B. "The Definitive Book of Body Language". Orion Publishing, 2004.